

Juridiska avdelningen

5.3.2003

Till arbetspensionsanstalterna

LAGSTIFTNINGEN ANGÅENDE PENSIONSREFORMEN INOM DEN PRIVATA SEKTORN

1 ÄNDRING AV PENSIONSLAGSTIFTNINGEN

Riksdagen har antagit lagreforpaketet för den privata sektorns arbetspensioner. Republikens president har emellertid ännu inte stadfäst lagarna och hon kommer sannolikt inte att hinna stadfästa dem under pågående riksdagsperiod. Lagarna torde stadfästas efter det att en ny regering utsetts efter riksdagsvalet. Vi översänder i varje fall till kännedom de ändringar som gjorts i lagförslagen under riksdagsbehandlingen. En del av ändringarna är lagtekniska till sin natur och en del åter ändringar i ordalydelsen. Nedan följer en redogörelse för de viktigaste ändringarna i sakinnehållet.

Lagarna avses träda i kraft 1.1.2005.

I cirkulär A 38/2002 ges en kort beskrivning av regeringens proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd).

I sinom tid ger Pensionsskyddscentralen tillämpningsanvisningar om pensionsreformen. Lagtexterna skickas när lagarna har stadfästs.

2 LAG OM ÄNDRING AV LAGEN OM PENSION FÖR ARBETSTAGARE

2.1 Uppskjuten ålderspension

Till lagen fogades en ny bestämmelse om att uppskjuten ålderspension beviljas efter 68-årsdagen, förhöjd på det sätt som regleras i 5 a § 1 mom. Med tillägget klarades vad det med tanke på en persons pensionsrätt innebär då han eller hon fortsätter att arbeta efter 68 års ålder. (4 § 2 mom.)

Juridiska avdelningen

5.3.2003

2.2

Invalidpension retroaktivt

Invalidpension kan av giltiga skäl beviljas retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer närmast efter ansökan om pension. (4 § 6 mom.)

2.3

Lönekoeficient och pensionsindex

Till lagen fogades en bestämmelse om hur förändringarna i löne- och prisnivån skall beaktas i lönekoeficienten. I lönekoeficienten beaktas de årliga förändringarna i den genomsnittliga löne- och konsumentprisnivån. Lönekoeficienten bestäms enligt löne- och prisnivån under det föregående kalenderårets tredje kvartal. När lönekoeficienten bestäms avdras från förändringen i lönenivån ett belopp som motsvarar förändringen i procentsatsen för arbetstagarens pensionsavgift vid ingången av föregående kalenderår.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom förordning lönekoeficienten för varje kalenderår senast två månader före början av det kalenderår då koeficienten tillämpas. (7 b §)

Bestämmelsen om pensionsindex ändrades också. Vid fastställandet av pensionsindexet beaktas förändringarna i löne- och prisnivån på samma sätt som vid fastställandet av lönekoeficienten. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer både pensionsindexet och lönekoeficienten. (9 §)

2.4

Engångsförhöjning av familjepension

Till lagen fogades en ny bestämmelse om engångsförhöjning av familjepensionen.

Om förmånslåtarens vid sin död fick invalidpension eller rehabiliteringsstöd, höjs den pension som familjepensionen baserar sig på med ett belopp som förmånslåtarens hade kunnat få om han eller hon inte hade dött och utbetalningen av pensionen hade fortgått i sammanlagt fem kalenderår. Förhöjningen läggs till i det skede då förmånslåtarens själv hade kunnat få en förhöjning.

Om förmånslåtarens ännu inte var pensionerad vid sin död, kommer familjepensionen att basera sig på en invalidpension som beräknats till ett belopp som förmånslåtarens hade kunnat få om han eller hon hade blivit arbetsförmögen på sin dödsdag. Den på detta sätt beräknade familjepensionsgrundande invalidpensionen höjs med ett engångs-

Juridiska avdelningen

5.3.2003

belopp, som förmånslåtare hade kunnat få, om invalidpensionen hade fortsatt i fem hela kalenderår. Förhöjningen läggs till från den tidpunkt då förmånslåtare själv hade kunnat få en förhöjning, om han eller hon blivit arbetsoförmögen på sin dödsdag. (7 g § 2 mom.)

På grund av denna ändring beräknas familjepensionen så att man också beaktar den engångsförhöjning som lagts till förmånslåtarens pension. (7 i §)

2.5

Ikraftträdelsebestämmelserna

I riksdagsbehandlingen preciserades också ikraftträdelsebestämmelserna om tilläggs-pensionsskyddet.

Till ikraftträdelsebestämmelserna fogades en bestämmelse om att när en pensionskassa beslutar om att ändra sina stadgar så att de överensstämmer med denna lag, skall beslutet fattas med enkel majoritet utan hinder av vad som bestäms i 52 § lagen om försäkringskassor och pensionskassans stadgar. (22 mom. ikraftträdelsebestämmelsen)

3

LAG OM PENSIONERSÄTTNING SOM SKALL BETALAS AV STATENS MEDEL FÖR TIDEN FÖR VÅRD AV BARN UNDER 3 ÅR OCH FÖR TIDEN FÖR STUDIER

3.1

Pensionstillväxten under tiden för vård av barn

Rätt till förmånen har en förälder, som är förhindrad att förvärvsarbeta på grund av att han eller hon vårdar sitt under treåriga barn hemma och får stöd enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/1992). Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att få förmånen ges genom statsrådets förordning. (2 §)

3.2

Pensionstillväxten för studietid

Pensionen tillväxer för studietid endast på basis av högskole- eller yrkesstudier som lett till slutexamen. Dessutom gäller rätten endast sådan tid, som berättigar till studiestöd enligt lagen om studiestöd. (3 §)

3.3

Anmälningsskyldighet

I lagen togs in en bestämmelse om att barnets förälder och studieinrättningen är skyldiga att lämna uppgifter om huruvida förutsättningarna att få ovan nämnda förmåner är uppfyllda.

Juridiska avdelningen

5.3.2003

För att förmånen skall kunna fastställas, skall barnets förälder i sin ansökan om hemvårdsstöd anmäla till Folkpensionsanstalten, om han eller hon är förhindrad att förvärvsarbete på grund av hemvård av barn som är under tre år. Sökanden skall på pensionsanstaltens eller Pensionsskyddscentralens begäran dessutom lägga fram en utredning av att han eller hon uppfyller villkoren för att få förmånen. (6 § 1 mom.)

Studieinrättningen skall på det sätt som närmare bestäms genom statsrådets förordning underrätta Folkpensionsanstalten om att studeranden har avlagt slutexamen för studier som avses i 3 §. (6 § 2 mom.)

Genom statsrådets förordning ges också närmare bestämmelser om Folkpensionsanstaltens skyldighet att underrätta Pensionsskyddscentralen om sådana uppgifter som den förfogar över och som behövs för att fastställa förmånen. (6 § 3 mom.)

3.4

Beslut om förutsättningarna att få pension för tiden med vård av barn och för tiden för studier

Pensionsskyddscentralen ger på det sätt som avses i 10 a § lagen om pension för arbetstagare på sökandens begäran ett beslut, där det framgår om sökanden uppfyller villkoren för att få förmånen. (7 §)

4

RIKSDAGENS UTTALANDEN

Riksdagen godkände följande fem uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att man vid fullföljandet av arbetspensionsreformen utreder möjligheterna att låta dem som får grunddagpenning för arbetslösa omfattas av den förvärvsbaserade pensionstillväxten.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att korrigera eftersläpningen i folkpensionens nivå.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen när pensionsreformen fullföljs omvärderar behovet att reformera folkpensionssystemet, speciellt i fråga om åldern för ålderspension och förtidsminskning, så att de som får liten arbets- och företagarpension har en jämlik möjlighet att gå flexibelt i pension från 63 års ålder i enlighet med de pensionslagar som nu antagits.
4. Riksdagen förutsätter att man vid fullföljandet av pensionsreformen utreder hur pensionsersättning ur statens medel för tiden för vård av barn skall kunna utvidgas på ett rättvist sätt, särskilt med beaktande

Juridiska avdelningen

5.3.2003

av de ökande möjligheterna att på olika sätt kombinera arbete och barnavård och det ökande antalet atypiska anställningsförhållanden. Riksdagen förutsätter att ändringsförslagen läggs fram innan de lagar som redan antagits träder i kraft.

5. Riksdagen förutsätter att man vid fullföljandet av arbetspensionsreformen utreder möjligheterna att utvidga pensionsersättning ur statens medel till dem som fullgör beväringstjänst och civiltjänstgöring samt till dem som på grund av sjukdom har avbrutit sina studier.

5

REGERINGENS PROPOSITION OCH SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Regeringens proposition samt social- och hälsovårdsutskottets betänkande finns tillgängliga på riksdagens webbsidor www.eduskunta.fi. Regeringspropositionerna kan beställas både på finska och svenska från Oy Edita Ab:s kundtjänst, tfn 020 45005 eller per e-post asiakaspalvelu.publishing@edita.fi.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Helena Tapio

Pirjo Posti